

Zijn we verbonden? Een oproep tot radicale relationaliteit!

6 november 2024

Prof. dr. Femmianne Bredewold

“Wat krijg je er eigenlijk voor terug?”

“Is het de investering van je tijd wel waard?”

“Misschien moet je je wat meer op andere relaties richten of op je werk?”

- Diskwalificatie van langdurige afhankelijkheid
- Diskwalificatie van langdurige zorgrelaties
- Diskwalificatie van hun zorgrelatie

“Het neoliberale discours lijkt bepalend te zijn voor de wijze waarop zorg en ondersteuning worden ingericht. Behoefte aan zorg wordt vooral als een individueel vraagstuk gezien.” (Overkamp, 2024, p. 32)

Verzorgingsstaat	Participatiesamenleving
Verzorging	Activering
Anonieme bureaucratie	Affectieve relaties
Zelfstandigheid = Afhankelijkheid van overheid	Zelfstandigheid = Afhankelijkheid van familie/vrienden/buren
Bal bij overheid resp. markt	Bal bij de burger

Een oproep tot radicale relationaliteit

Misvatting 1

We doen te weinig?

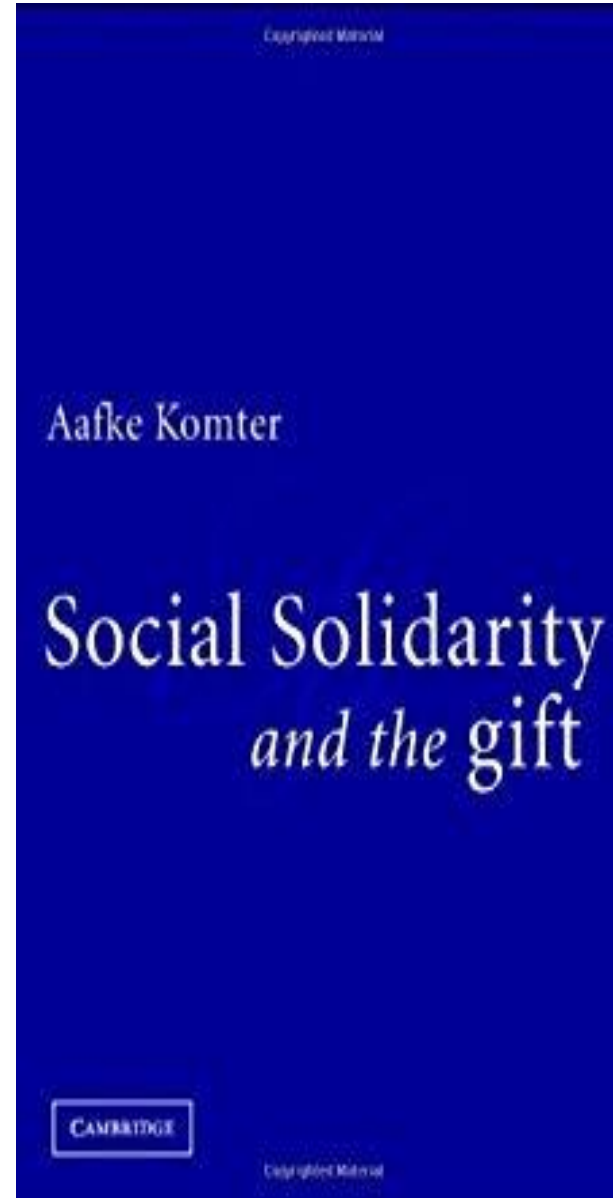
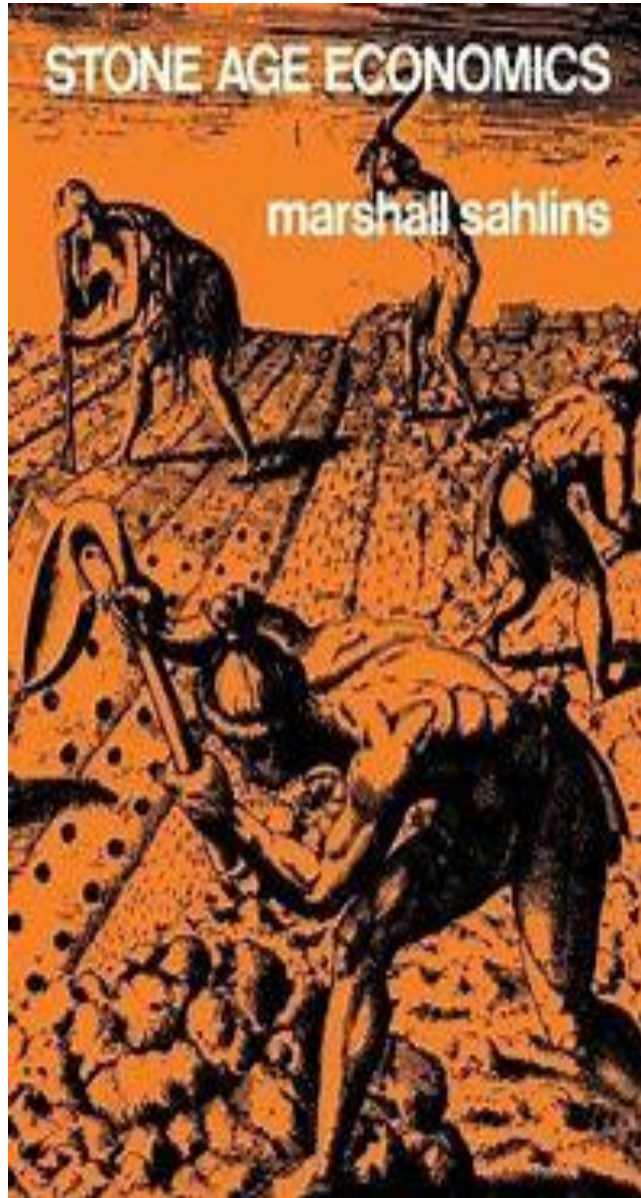
1. Nederlanders geven al veel hulp en zorg: ca 32 procent van de Nederlanders geeft enige vorm van mantelzorg (MantelzorgNL, 2022).
2. 900.000 mensen als zorgvrijwilliger actief (MantelzorgNL, 2022).

We doen te weinig?

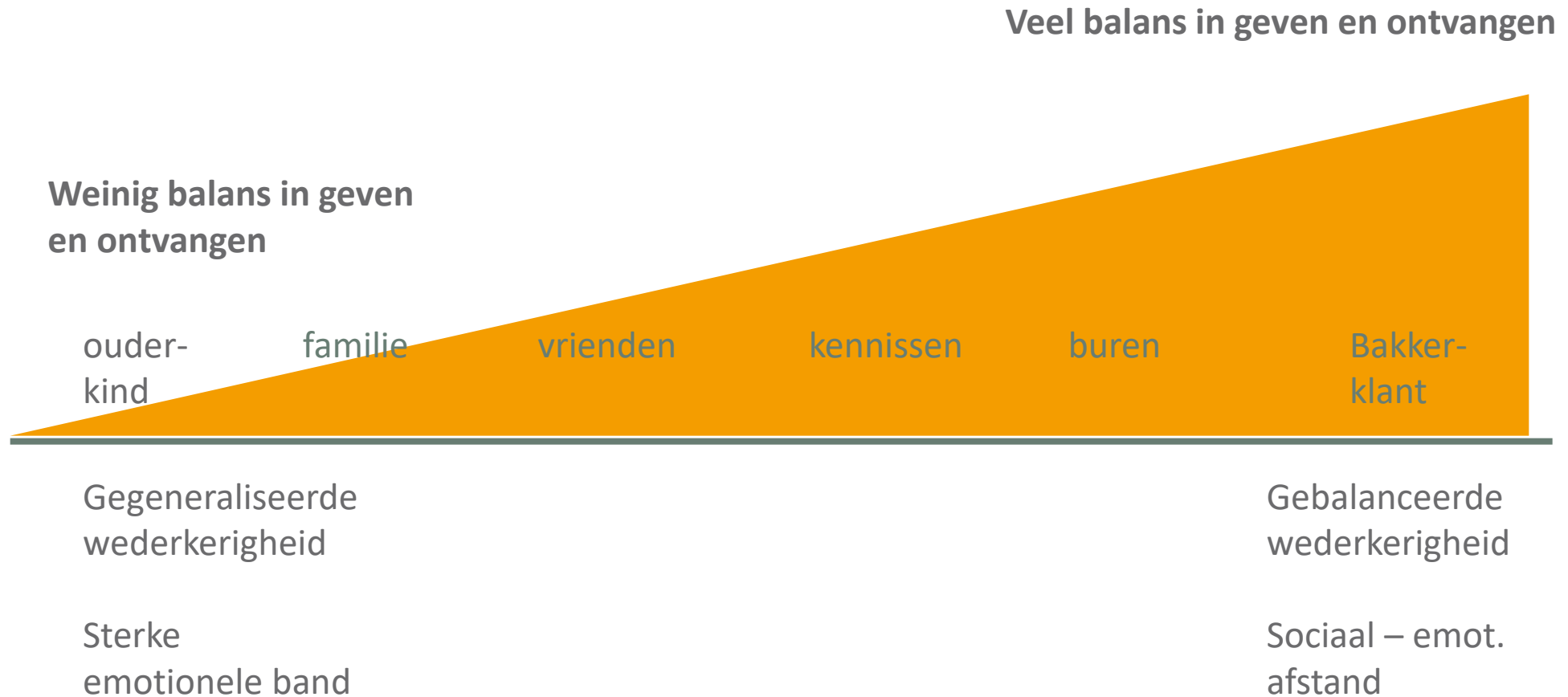
- Onderzoek *'De verhuizing van de verzorgingsstaat'*: 48 van de 66 keukentafelgesprekken is het netwerk al actief.
- Slechts in 3 van de 66 KTG's kon het netwerk meer betekenen, vanwege:
 1. Capaciteit van het netwerk (woont te ver weg, heeft zelf problemen, overbelast, geen of zwak netwerk)
 2. Aard van de relaties

(Bredewold et al., 2018)

Misvatting 2: contact is contact

Sociale netwerken: codes en regels

Misvatting 3: Warme banden zijn het best

1. Regels in de buurt begrenzen contact
2. Contact met mensen met een beperking in de buurt; licht en oppervlakkig

‘Mag ik ook gewoon buurman blijven?’

Wat kunnen we van de buurt verwachten?

- Buren gericht op prettig wonen, elkaar geen overlast bezorgen
- Buren willen wel iets doen voor elkaar:
 - ✓ Het liefst praktische, woongerelateerde dingen
 - ✓ Liever niet structureel
 - ✓ Zolang er nog geen professionele hulp is
 - ✓ Op basis van wederkerigheid

(Linders, 2010; Jager-Vreugdenhil, 2012)

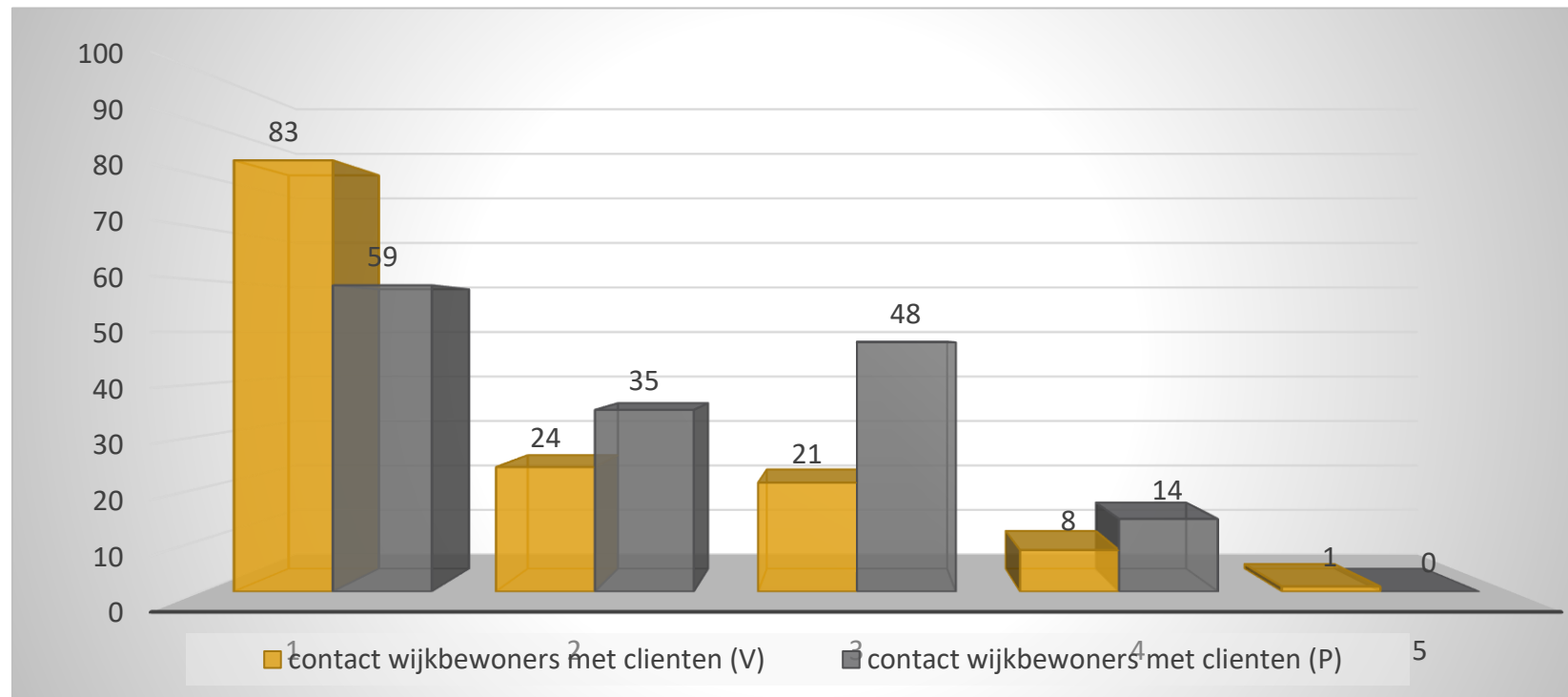
Wat willen buren voor elkaar doen?

Waaraan heeft u behoefte?

En wat wilt u zelf voor uw buren doen?

• Groeten op straat	(89 %)	(97 %)
• Zwaaien bij het langsrijden	(82 %)	(88 %)
• De planten water geven	(66 %)	(66 %)
• Vragen hoe het met u gaat	(65 %)	(84 %)
• De vuilnis buiten zetten	(32 %)	(58 %)
• Op bezoek	(31 %)	(34 %)
• Boodschappen doen	(19 %)	(30 %)
• Kleine klusjes in huis	(22 %)	(18 %)
• Oppassen	(23 %)	(34 %)
• Hulp bij gebruik computer	(10 %)	(10 %)
• Vervoer naar het ziekenhuis	(10 %)	(24 %)

Contact tussen mensen met en zonder beperkingen in %

Figuur 4. intensiteit van contact wijkbewoners met personen (v/p) in percentages (somscores contacten personen 1-3 uit tabellen 6 en 7)

1. Groeten, praatje maken
2. Samen leuke dingen doen
3. Advies en steun geven
4. Diensten verlenen
5. Zorg bieden

Misvatting 4: Netwerken ontstaan spontaan

Netwerkgericht werken vraagt om actieve professional die het proces ondersteunt.

Vraagt om samenwerking tussen organisaties; bestuurders, professionals en burgers.

(Bredewold, 2014; Jager-Vreugdenhil et al., 2013; Haarsma et al., 2020; Douglas & Schiffelers, 2021; Douglas & Ansell, 2021; Douglas et al., 2020; Overmans et al. 2021)

Een oproep tot radicale relationaliteit

1. Instrumentaliseer relaties niet;
2. Koester solidariteit van naasten;
3. Ondersteun zorgrelaties;
4. Stop met taal die afhankelijkheid afremt;
5. Kortom; denk radicaal relationeel.

Femmianne Bredewold
www.femmiannebredewold.nl
M: f.bredewold@uvh.nl
T: 0642809404

Veranderende opvattingen over solidariteit

<https://www.nizu.nl/thuisinjewijk/>

<https://www.koninklijkhuis.nl/documenten/toespraken/2023/09/19/troonrede-2023>